

Vergaderjaar 2022–2023

36 200 XVI

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (XVI) voor het jaar 2023

Nr. 221

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 17 mei 2023

Hierbij informeer ik uw Kamer, zoals recent toegezegd in de beantwoording van de vragen van het lid Van Esch¹, mede namens de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, over de inzet van Nederland bij de 76^e *World Health Assembly* (WHA) te Genève. De WHA vindt plaats van 21 tot en met 30 mei 2023. Ik zal de eerste twee dagen als delegatieleider aanwezig zijn.

Tijdens de WHA staan verschillende gezondheid gerelateerde onderwerpen geagendeerd en bespreken de lidstaten organisatorische zaken van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) op het gebied van onder meer financiën en bestuur. In deze brief ga ik nader in op de inzet op voor Nederland belangrijkste onderwerpen.

Daarbij is goed te weten dat de Nederlandse inbreng in de besluitvormende gremia van de WHO, zoals de jaarlijkse WHA, zoveel mogelijk plaatsvindt in afstemming met de overige lidstaten van de Europese Unie (EU). Waar mogelijk spreekt de EU met één stem. De bredere Nederlandse inzet voor de WHA is conform het eind vorig jaar door de regering aan de Kamer gestuurde Beleidskader Mondiaal Multilateralisme.

WHO 75 jaar

De WHO bestaat dit jaar 75 jaar. Daar zal uiteraard tijdens deze WHA aandacht voor zijn. De WHO werd in 1948 opgericht met als doel de gezondheid van mensen wereldwijd te bevorderen. Dit komt tot uiting in het ontwikkelen van gezondheidsbeleid en normen, het ondersteunen van landen bij het versterken van hun gezondheidssystemen, het verbeteren van de gezondheid van kwetsbare groepen, het bevorderen van weten-

¹ Aangangsel Handelingen II 2022/23, nr. 2180.

schappelijk onderzoek en innovatie en het bevorderen van samenwerkingsverbanden en partnerschappen. Het bekendste succesverhaal is het wereldwijd uitroeien van de pokken, de eerste ziekte in de geschiedenis die volledig is uitgebannen. Inmiddels is de wereld hard op weg om ook polio uit te roeien.

De Nederlandse mondiale gezondheidsstrategie

Een half jaar geleden presenteerde het kabinet de Nederlandse mondiale gezondheidsstrategie 2023–2030² (MGS) in de context van steeds complexere wereldwijde gezondheidsuitdagingen. Het kabinet zet in op versterking van de WHO als centrale, technische en coördinerende actor op het gebied van mondiale gezondheid. Dit wordt ondersteund door een hogere, flexibele en duurzame financiële en technische bijdrage aan de WHO. In het kader van deze mondiale gezondheidsstrategie werkt Nederland samen met de WHO om de grote gezondheidsuitdagingen van de toekomst te adresseren.

Bij de inzet van Nederland tijdens de WHA zal de MGS bepalend zijn. Hieronder wordt deze strategie kort geschetst en per prioriteit wordt de inzet op een aantal relevante onderwerpen van de WHA-agenda nader geduid.

Het versterken van de mondiale gezondheidsarchitectuur en nationale gezondheidssystemen

- speerpunt: internationale coherentie en multilaterale samenwerking
- speerpunt: verbeterde toegang tot primaire gezondheidszorg en Seksuele en Reproductieve Gezondheid en Rechten (SRGR)

Tijdens de vorige WHA is gesproken over het meer duurzaam en voorspelbaar maken van de WHO financiering, door het budget en de verplichte contributies van lidstaten te verhogen. Nederland steunt dit besluit tot geleidelijke verhoging van de verplichte jaarlijkse bijdrage van lidstaten, zodat deze inkomsten in 2030 goed zijn voor de helft van het basisbudget. Als de conceptbegroting wordt aangenomen tijdens deze WHA, wordt de eerste stap naar die verhoging gezet.

Tevens vinden verbeteringen van de bestuurscultuur plaats die moeten leiden tot een meer effectieve organisatie die wereldwijd een leidende rol kan blijven spelen in de mondiale gezondheidsarchitectuur.

Tegen de achtergrond van een complex krachtenveld (zowel binnen de EU als met niet-EU-lidstaten) blijft NL krachtig inzetten op het tegengaan van ondermijnen van *agreed language* met betrekking tot seksuele en reproductieve gezondheid en rechten (SRGR), seksuele vorming, gendergelijkheid of mensenrechtentaal uit de vorige *Universal Health Coverage* (UHC) politieke verklaring in de UHC-resolutie. Deze resolutie zal ook van belang zijn voor de onderhandeling van de politieke verklaring in aanloop op de *high-level meeting on UHC* op 21 September 2023. Verder zet NL in op versterken van veerkrachtige klimaat adaptieve primaire gezondheidssystemen, duurzame financiering van gezondheid, en eerlijke toegang tot medicijnen, vaccinaties en medische producten.

² Kamerstuk 36 180, nr. 25 Nederlandse mondiale gezondheidsstrategie 2023–2030.

Het verbeteren van internationale pandemische paraatheid en het minimaliseren van grensoverschrijdende gezondheidsdreigingen

- speerpunt: wereldwijde toegang tot medicijnen en gezondheidsproducten
- speerpunt: versterkte internationale inzet op antimicrobiële resistentie (AMR) en zoönosenbeleid

De bestrijding van de Covid-19 pandemie is, anders dan in de vorige jaren, geen belangrijk onderwerp van bespreking meer. Zoals ik uw Kamer in mijn brief van 23 februari jl. heb laten weten wordt wel gewerkt aan de totstandkoming van een internationaal pandemie-instrument en de mogelijke amendering van de Internationale Gezondheidsregelingen (IHR)³. Over het internationaal pandemie-instrument is een procedurele terugkoppeling voorzien via een voortgangsrapportage. Voor wat betreft het proces rondom de mogelijke amendering van de IHR en het werk van de *Working Group on the International Health Regulations* (WGIHR), wordt nog geen terugkoppeling verwacht. Wel is een overzicht van de implementatie van de IHR geagendeerd.

Verder herhaal ik hier mijn eerdere toezegging aan u in mijn antwoorden op Kamervragen van het lid Van Esch (PvdD) om, waar relevant, het belang van de volksgezondheid en de bescherming van biodiversiteit bij de ontwikkeling van traditionele medicijnen te benadrukken. Dit heeft de EU, op verzoek van NL, ingebracht in de onderhandelingen voor de resolutie voor een nieuwe strategie voor traditionele medicijnen, die deze WHA voorligt.

Het adresseren van de impact van klimaatverandering op volksgezondheid en vice versa

- speerpunt: internationale verduurzaming en klimaatbestendig maken van de zorg
- speerpunt internationale actie op klimaat, water en voedsel

Deze prioriteit is nog een betrekkelijk nieuw onderwerp binnen zowel de Nederlandse, als internationale inzet op mondiale gezondheid. In dit kader zal Nederland samen met partners als het Verenigd Koninkrijk en de Wereldbank en met medewerking van de WHO Youth Council, een side event organiseren over klimaat en gezondheid om dit onderwerp steviger op de internationale politieke agenda te zetten. Doel is daarbij om internationale samenwerking op de klimaat-gezondheid-nexus te bevorderen en relevante kennis en ervaring uit te wisselen, inclusief *best practices*. Tijdens de WHA zal ook een resolutie worden behandeld die de WHO onder andere oproept tot meer betrokkenheid bij de onderhandelingen over een juridisch bindend instrument over plasticvervuiling, gezien de impact van chemicaliën, afval en verontreiniging op de gezondheid van de mens.

Overige inzet WHA

Op de agenda van de WHA staat verder nog een aantal onderwerpen met duidelijke geopolitieke raakvlakken, waaronder een rapport over de implementatie van de resolutie over de gezondheidsgevolgen van de Russische invasie in Oekraïne en daarbuiten. Onder dit item zal een EU statement worden uitgesproken, waarin onder meer de Russische agressie wordt veroordeeld en waardering wordt uitgesproken voor de inzet van de WHO in Oekraïne en omliggende landen. Ook zal NL

³ Kamerstuk 25 295, nr. 2019.

waardering uitspreken voor het werk van WHO in andere medische noodsituaties wereldwijd en het voorkomen van hiervan door het signaleren en indammen van nieuwe ziekteverwekkers.

Verder is van belang om erop te wijzen dat Nederland met een aantal gelijkgezinde landen bij de WHO heeft aangedrongen op betekenisvolle deelname van Taiwan aan bijeenkomsten in WHO-verband, waaronder deelname van Taiwan als waarnemer bij de WHA.

Ten slotte wil het kabinet, conform de gewijzigde motie van de leden Van der Staaij en Van Helvert van 17 november 2020⁴, de Kamer ook informeren over de jaarlijks bij de WHA terugkerende resolutie over de gezondheidssituatie in de Palestijnse Gebieden en de Golan Hoogvlakte. Nederland zal de resolutie op haar inhoud en merites beoordelen, conform de handelwijze zoals gemeld in onder andere de Kamerbrief van 26 november 2019.⁵

Youth delegate

Om toekomstige gezondheidsprofessionals te betrekken bij internationaal gezondheidsbeleid en de bredere Nederlandse inzet om betekenisvolle jongerenparticipatie in (multilaterale) besluitvorming te bevorderen, zal zoals voorgaande jaren, ook een studente geneeskunde als «*youth delegate*» onderdeel zijn van de Nederlandse delegatie.

In navolging van deze brief zal ik uw Kamer na de WHA over de uitkomsten informeren.

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
E.J. Kuipers

⁴ Kamerstuk 35 570 V, nr. 56.

⁵ Kamerstuk 23 432, nr. 475.